

גנזך יד למורשת חיים הזז	
סימן	1.2
תיק	1:128

ק"י - ק"י

1949

יד
למורשת
חיים הזז

כל הזכויות שמורות

היד הכותבת

.א.

המשתה נהג כמנהגו, פרוץ בשמחה, בקול זמרה ומחול. בראש השולחן
ישב המלך ונשיו ופילגשיו, והסריסים מימינו ומשמאלו. המסובים ישבו לשולחנות
קשורים שורות=שורות וראו מה בכוס ומה בקערה. שרי=המשקים עירו. בתוך של
זהב. העבדים התרוצצו בין המסובים, אלו בכד ואלו בקוד, אלו בכיכרות של
פת ואלו בתמחוי וקדירה. הכוהנים סיפרו כבוד המלך. ~~והמלך~~
המלך שחה, סילק בפיו את המאכל לצדדים. הפך הכוס על פיו ואמר
גבורת מרדוך אל=האלים, תהילת נבו אל הערמה והדעת, נפלאות נרגל אל הצבאות,
שרצו בו ובחרו בו לשבת על כסא אבותיו. אמר בכוד עצמו, שכבש ארצות כאדם
שכובש אשה פנוייה, ~~אכל משפחות העמים בידו כהחל ביד~~
הטבח. המסובים הריעו לכבודו. הכו החלילים ורעם החוף. המשוררים נתנו קולם
בשיר, זימרו בכינור, בחצוצרות ובקול שופר, והרקדות רקדו, נפתלו נפתולי=
גוף והסיתו ופיתו בפיתויי תאוה ותענוגות בני=אדם.

באותה שעה צעק המלך בבהלה ונפלה כוס=הזזה מידו. מיד השלך הס.
האנשים נבהלו כולם. יד יצאה וכתבה לאור האכזקה על=גבי הקיר: "מנא מנא
תקל ופרסין". ארבע מלים בלבד.
בו בלילה נפלה בבל ולא קמה.

למוד ששה
חיים הזז

כל הזכויות שמורות

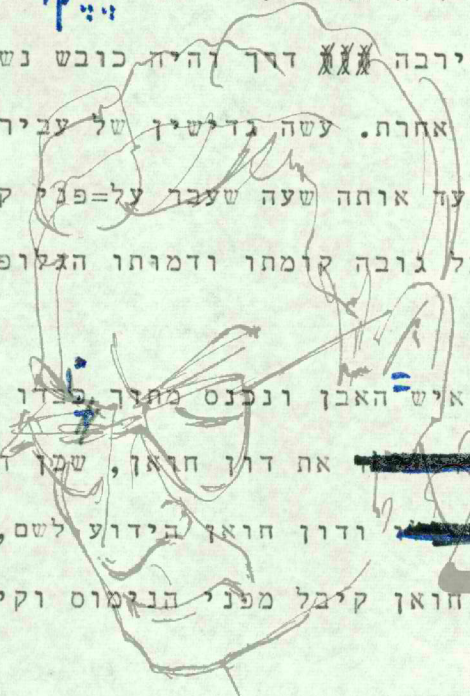
היד הנוקמת

.ב.

הוא היה נאה וטרוד ביצרו והיתה שמועתו רעה. איש נועז היה, ~~ממלך~~
פורץ כל מה שגדרו ראשונים, מפתח ומדיח, גאה מאוד, מחמיר בכבודו מבחייו.
דורות על דורות עסקו בו ולא עמדו על לבו. פשטו עליו מאה פרקים
ואמרו: אציל רוח, אחד מן הנפיליים ~~מן הנפיליים~~ שנשארו בארץ, גבר בגברים,

מרדן, מופקר, אכזר בלא רחמים, קל שבקלים, איש=דיעות, בעל=יסורים, חוזר
 בחשבה. גדולי עולם סיבכו אותו בדרמות, זימרו לו באופירות, ייחדו
 עליו דברי=פיוטיין. פרופ^א סורים גרמנים דיקדקו בדיקדוקי עלילותיו
 וכתבו את תולדות ימיו, וכאחד מאיתנלי^ל עולם ויתדות^ל הארץ.

תחילת עלילותיו היחה שהעביר את הדרך^ל על בה=מיוחסים ורצח את אביה
 הזקן. מכאן ואילך הירבה ~~ל~~ דרך זה^ל כובש נשים זה ~~אחר זה~~. לא הספיק
 להניח לזו עד שהפיל אחרת. עשה גדושיין של עבירות. כל פורענויות של
 גיהינום צרוחו לו. עד אותה שעה שעבר על=פני קברו של אבי=הנערה שרצח.
 עמד, החזיר עיניו על גובה קומתו ודמותו הגלופ^ל באבן והזמינו ליסב
 עמו בסעודה=ערב.

עם חשיכה בא איש^ל האבן ונכנס מתוך ~~ה~~ לסעודה. לשעה משלמה
 הסעודה, זימן ~~ה~~ את דון חואן, שמן היו אלה השנים: ~~ל~~
 הקומנדאדור ~~ל~~ ודון חואן הידוע לשם, לסעוד אצלו בערב
 שלמחרת היום. דון חואן קיבל מפני הנזוס וקיים את דברו ובא וסעד
 עמו.

משעה ~~ל~~ השולחן ובא דון חואן לפרוש, הושיט לו הקומנדאדור
 את ידו לשלום, ועד שהם מחזיקים איש ביד העו, אמר פכנים ~~ל~~ קולא:

יד
 למורשת
 חיים הזז

- יש דין ויש דין.
 מיד נבקעה הארץ תחתם וכלעה אותם. אש אחזה בכית והיחה מהומה רבה.
 לשעה קלה חזר הקומנדאדור למקומו ועמד על=פני הקבר כבתחילה,
 איש=אבן דומם. כל הזכויות שמורות

פרש הנחושת

א.

נזדמן יום מימות=הגשמים שהתקדרו השמים בעבים ובאה רוח וייללה
 בקול וירד גשם בזעף. הנהר יצא על גדותיו ופרץ בעיר, הרחיה ורץ ושבר

בין - בין

היד הכותבת

.א.

לשעה חזר הקומנדאדור למקומו ועמד על-פני הקבר ככתחילה. איש-אבן דומם.

פרש הנחושת

.א.

לדמן יום ממות-הגשמים שהתקדרו השמים בעבים ובאה רוח וייללה בקול וירד גשם בזעף. הנהר יצא על גדותיו ו- פרץ בעיר, הרתיח ורץ ושבר הגשרים. גאה ועלה והציף המרתפים והקומות ה- נמוכות, בתיהם של העם ומרכולתם. פרנסתם הוללה. גלים ניטלטלו בחצות. הטיחו זה בזה ורדפו זה אחר זה. הרחובות נשתנו להיות כנהרות וכיכרות-העיר כא- גמים.

שלושה ימים עשה הנהר יושב בעיר, נתגעש והשטיף והרס את כל שעמד לפניו. לבלר עני חרד לגורל כלתו שישבה עם אמה בבית נמוך שיש בו עניות. נטל סירה בעשר אגורות נחושת והלך לראות מה עלתה לה. הגיע למקומה וירד. היה לפניו דרך של שקיעה. פני הרחוב שונה. פרוץ כנגד פרוץ ונופל כנגד נופל. לא הוא בית הוא בית ולא הוא שער הוא שער. ואינה ברובה היכן הוא ביתה של פראשה של עמד לו מרעיד ותוהה, מביט לצדדים.

בא מהלך אנה ואנה והיה מסיח עם עצמו וחוזר, ובא למקום שהוא עומד תוהה ומביט לצדדים, וחוזר ובא מהלך אנה ו- אנה פתאום עמד כאילו אחותו הארץ. טפח בידו על מצחו ופרץ בחצוק.

הארץ נתגמלה. העיר חזרה לתחילתה. הלבלר הוא בלבד לא חזר. חבט עצמו ממוקם למקום ודעתו אין עמו. נערי ה- רחוב חברו עליו באבנים. לפרנסתו שאל רחמים מהלון לחלון, ישב באשר ישב ושכב באשר שכב, ביום - ביום, בלילה - בלילה.

עברה שנה. חזרו ימות-הגשמים. ה- שמים התקדרו בעבים ורוח. גשם התחיל מנטף וטרף הנהר את גליו למדריגות ה- חוף. הלבלר נזער משנתו. קפץ על רגליו ורץ בבהלת הגיע אל כיכר המלך. הגביה עיניו וראה את המלך על כיפו רוכב על סוס ברונזה פריץ וידו פשוטה לפניו לתוך חללו של עולם. עמד והטיח בלחישה דב- רים לפניו: "יבוא לך!"... מיד הרגיש לו עוקר המלך מכיפו רודף אחריו, וברח באימה מלפניו.

שערים רצים

.ב.

"עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו".

אמר דוד המלך לפני הקדוש-ברוך הוא: "ריבנו של עולם, מחול לי על אותו עוון!" אמר לו: "מחול לך". אמר לו: "עשה עמי אות בחיי". אמר לו: "בחיך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע".

כשכנה שלמה את בית-המקדש, ביקש להכניס ארון לבית-המקדש. דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה שערים-וארבעה רבנות ולא נענה. פתח ואמר: "שאו שערים ראשיכם והינשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד". רצו השערים אחריו ובלועז. אמרו: "מי הוא מלך הכבוד?" "ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה" - ולא נענה. כיוון שאמר: "ה' אלוהים! אל תשב פני משיחך, זכרה לחסדי דוד עבדך". מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש-ברוך-הוא על אותו עוון.

וזמשתה נהג כמנהגו. פרוץ בשמחה, בקול זמרה ומחול. בראש השולחן ישב המלך ואנשיו ופילגשיו, והסריסים מימינו ומשמאלו. המסובים ישבו לשולחנות קשור רים שורות-שורות וראו מה כוס ומה בקערה. שרי-המשקים עירו בתוך של זהב. העבדים התרוצצו בין המסובים אלו בכד ואלו בקוד, אלו בכיכרות של פת ואלו ב- תמחי וקדירה. הכהנים סיפורו כבוד ה- מלך.

המלך שתה, סילק בפיו את המאכל לצדדים. הפך הכוס על פיה ואמר גבורת מרדוך אל-האלים, תהילת נבו אל הערמה והדעת, נפלאות נרגל אל הצבאות, שרצו בו ובחרו בו לשבת על כסא אבותיו. אמר כבוד עצמו, שכבש ארצות כאדם שכובש אשה פנוייה, כל משפחות העמים בידו כרחל ביד הארי וכגדי ביד הטבת. ה- מסובים הריעו לכבודו. הכו החלילים ו- רעם התוף. המשוררים נתנו קולם בשיר, זימרו בכינור, בחצוצרות ובקול שופר, והרקדות רקדו, נפתלו נפתלי-גוף והסיתו ופיתו בפיתויי תאוה ותענוגות בני-אדם.

באותה שעה צעק המלך בבהלה ונפלה כוס-הזהב מידו. מיד השלך הס. האנשים נבהלו כולם. יד יצאה וכתבה לאור ה- אבוקה על-גבי הקיר: "מנא מנא מנא ו- ופרסיך". ארבע מלים בלבד. בו בלילה נפלה בבל ולא קמה.

היד הנוקמת

.ב.

הוא היה נאה וטרוד ביצרו והיתה שמו- עתו רעה. איש נועז היה, פרוץ כל מה שגדרו ראשונים, מפתח ומרבה גאה מאד, מחמיר בכבודו מבחייו.

דורות על דורות עסקו בו ולא עמדו על לבו, פשטו עליו מאה פרקים ואמרו: אציל-רוח, אחד מן הנפילים שנשארו ב- ארץ, גבר בגברים, מרדן, מופקר, אכזר בלא רחמים, קל שבקלים, איש דיעות, בעל-יסורים, חוזר בתשובה. גדולי-עולם סיבכו אותו בדראמות, זימרו לו באופי- רות, ייחדו עליו דברי-פילסוף. פרטיסורים גרמנים דיקדקו בדיקדוקי עלילותיו וכתבו את תולדות ימיו, וכאחד מאיתני-עולם ויתדות-הארץ.

תחילת עלילותיו היתה שהעביר את הדרך על בת-מיוחסים ורצח את אביה הזקן. מכאן ואילך הירבה דרך והיה כובש נשים. לא הספיק להניח לזו על שהפיל אחרת. עשה דישיין של עבירות. כל פורעניות של גיהנום צווחו לו. עד אותה שעה שעבר על-פני קברו של אבי הנערה שרצה, עמד, החזיר עיניו על גבה קומתו ודמותו הגלופת באבן הזמינו ליסב עמו בסעודת ערב.

עם חשיכה בא איש-האבן ונכנס מתוך כבדו לסעודה. לשעה מששלמה הסעודה, זימן את דון חואן, שכן היו אלה השנים: הקומנדאדור ודון חואן הידוע לשם, לסעד אצלו בערב שלמחרת היום. דון חואן קיבל מפני הנימוס וקיים את דברו ובא וסעד עמו.

משעמד מן השולחן ובא דון חואן לפרוש, הושיט לו הקומנדאדור את ידו ל- שלום, ועד שהם מחזיקים איש ביד רעה, הרעים עליו בקולו:

— יש דין ויש דיין!

מיד נבקעה הארץ תחתם ובלעה אותם.

1871/1872

לישראל - הוכיח השני ואביו מוכנים להפקיר

אחד מיוצאי מארוקו, מנכבדי הקהילה, את תגובתו לשמע הדיעה על התנקשות הנפל בחייו של חסן השני, מלך מארוקו. תגובתו של אחד העסקנים הבולטים של היהדות המארוקנית בארץ, לא היתה שונה בהרבה, אף שהוא גדל והתחנך בישראל וביט המלכות הוא לו בכחנות וכרזיונות בדבר, או חלק ממסכת סיפוריו של אבא: "שמעתי את הדיעה על ההפיכה ברדיו, כשנסעתי במכונית. ממש הודעתי, כל הזירה לא עצמתי עין וניסיתי לקבל הדיעה אחרונה על המתרחש. כאשר התברר, כי ההפיכה יכולה - נשמתי לרווחה..."

היהודים" הנאצל מארוקו. הוא לא הצליח על היהודים נגד לחזור לתוך הגיטאות, נאסר עליהם לעסוק במיקצועות שונים ורק כניסתן של בנות-הברית למדינה הצילה אותם מגורל אחיהם באירופה. אבל גם בימים הקשים של שלטון וישי ניסה הם מלך להמתיק ככל האפשר את רוע הגזירה. ואכן לא ייפלא, כי כאשר חזר מוחמד החמישי לארצו, בשנת 1955, מבלותו, שי נכפתה עליו עלייתו הצרפתית, כמנצח - היו ראשי הקהילות היהודיות - רבנות - נכבדיה ועסקניה - בין הראשונים שבין מקבלי פניו הנלהבים.

מוחמד החמישי המשיך להיות עקבי ביחסו החיובי ליהדות מארוקו. בממשלה הראשונה והשניה של מארוקו העצמאית כיהן יהודי בתור שר-הדואר. היה זה ד"ר ברוך, הנערץ על יהודי מארוקו ונהנה שם מכבוד כללי עד היום, שהיה גם מרופאיו האישיים של המלך.

השליחים גורשו

יחסו זה של בית-המלוכה המארוקי הועמד לא פעם במבחן קשה על ידי הר אסטרטג וערדי גורמים קיצוניים מימין ומשמאל, אשר היטיבו לדעת, כי אין קל יותר, מאשר להפוך את היהודים לשער לעוזאז למצוקה והמתחים המתסיסים את המדינה.

המישטרים והמנהיגים הערביים, שהפכו את "בעיות פלשתינה" לקדושים-המפורזים על "אחבתו ליהודים", תוך השמעת רמזים על הפיכתו ל,כלי שרת בידי האמפריא" ליום הציוני והאמרוקני..."

אך אם אמנם נכון, כי מצבה של קהילת מארוקו הוא בבחינת נוחה-מידבר לעומת המתרחש במדינות ערב אחרות, הרי דרוש "דימוי מוח" של ממש, כדי לראות בכך אהבה לציונות".

אחת הפעולות הראשונות של ממשלת מארוקו העצמאית, בתום ה"פרוטקטוראט" הצרפתי ב-1956, הייתה: סגירת בשרדי ה"סוכנות בקאזאבלנקה וגירוש כל שליחיה ממארוקו. במשך תקופת-מה לא נמנו אפיקי יהודי מארוקו לקבל דרכון. פרשת טביעתו של ספינת המעפילים (ב-1961) שאבדה בסערה בים על 43 מעפילים (כולם בני משפחות ראשונות במעלה הצלה) אף לכותרות העיתונות העולמית את לצוקת יהודי מארוקו. אך הממשלה המארוקנית לא הודעזה ולא גרעה, שר החסברה לא, אחמד אל-עלאווי, אמר במסיבת עיתונאים באבא: "יהודי מארוקו הם אזרחים מארוקניים ואנו מתייחסים ליציאתם את גבולות המדינה כעריקה בגידה." הוא הטיל את האחריות לאסון על "ארגונים ציוניים, האחראים גם להתפתחות תאים פסיכולוגיים של איבה ליהודים..."

אולם, אם גם נכון דבר שעלמיות מארוקו לא נינו מעולם אחרת כלשהי כי ציונות או לישראל - הוכיח בית-המלוכה, מדי פעם, כי אין הוא מפקיר את היהודים לפורעים. לרופק: היה זה מוחמד החמישי, אשר עשה את הצעד, אשר השלמון חי צרפתי לא מיהה, משוכמת לעשות: היה נקת מעמד של אזרחים שלו זכויות וחובות יהודי מארוקו.

בתוך גיטאות

ויש משהו אירוני בעובדה, כי יהודי מארוקו הם אולי יותר "מארוקנים" מחסידי הפאן-ערביזם של מארוקו החדשה. פרשה של קהילה יהודית זו הם עתיקים עד כדי כך, שראשיהם עלומה כמעט. ראשוני ה"יהודים התיישבו שם עוד לפני ספירת ה"נוצרים, ולפי מחקרים חשובים והומינים, הם התערו בקרב שבטי הברברים ההרריים ובתקופה מסוימת, בימי שלטון רומי, אף עברו שבטים ברבריים רבים ליהדות.

בתוך הערים הוגבלו היהודים בתוך גיטאות מוקפים-חומה, שנגעלו עם ערב - ה"מאלח". הגבלות חמורות הוטלו גם על פעילותם הכלכלית, ורק מלאכות ומיקצועות מסוימים נשמרו להם. כאשר הפכה מארוקו לשיטח חסות צרפתי - נפתחו חומות הגטו. היהודים מיהרו לאמץ את תרבות צרפת ואת שפתה ושלטו בכל שטחי הפעילות התרבותית, הכלכלית והמינהלית. האמידים והמיוחסים שבהם נחפזו לבנות להם בתים ודירות ב"ערם החדשות" - מרכזי המגורים האירופיים שניבנו על-ידי הצרפתים.

אך בימי מלחמת העולם השניה, בזמן שלטון וישי, לא התייצבו הצרפתים לימינם אלא היה זה דווקא מוחמד החמישי, שניסה בכל כוחו למנוע את כניסתו של חוק

ההסתות דוכאו

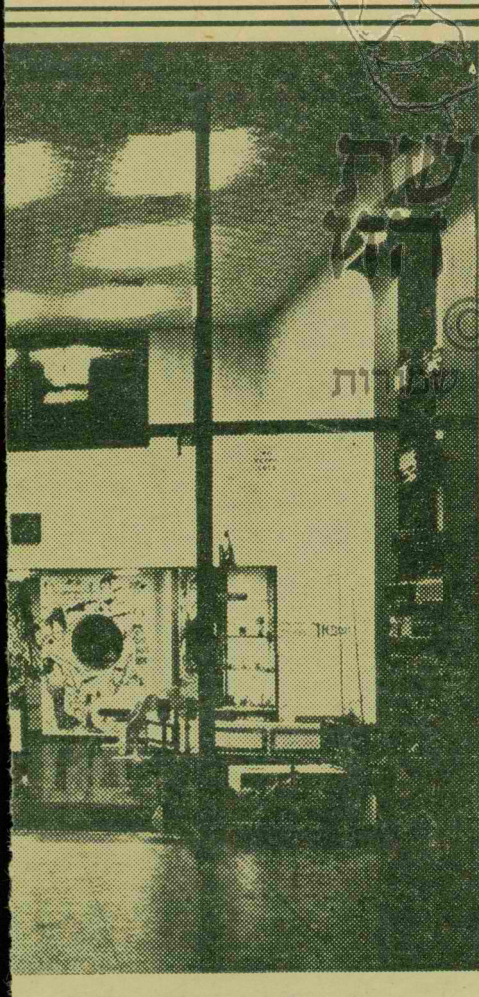
גם אחרי מלחמת ששת הימים לא הפך המלך חסן את עורו ולא שינה לרעה את יחסו כלפי היהודים. ההסתות לפרעות דוכאו ביד קשה ותקיפה, בעודן באיכו, על ידי של הפנים הגנרל אוסקר, המנצח על השלטת הסדר גם עתה, אחרי התנקשיות האחרונה. אולם המלך ונאמניו לא נמנו לחסל את הל"הרות ברחוב המארוקני שהפך אז לאנטי-יהודי מובהק.

בראיון בלעדי, בפארו מאי, בראשית 1968, נשאל מלך מארוקו: האם אתה שולל את זכות קיומם של ישראל? תשובתו הי"ה-משמעת של חסן: "כלל וכלל לא". הוא גם הוסיף, כי לדעתו יש להצטער על "היכרות" של המדינה היהודית, וכי יתכן שהאמפריא, הבריטית יכלה לכונן

יו

את הבי כאש תנאים להכיר אמר: המנהיגי עצות, על מיש חסן לה עשירות עצמי אלפים איבדתי שחיים אולם

בשירותו ששת ה יתרי. מ, אש של ישו לכ היה על דלת מים אל הייתם שכן מכ הפעו לזו של שרדי משיח שלום-א ישראל

בוא.. בוא.. לשמוע.. לשמוע..

ללא מיסים. הטפקה תוך 10 ימים